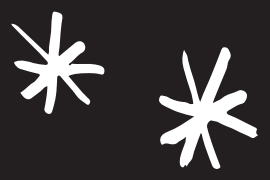
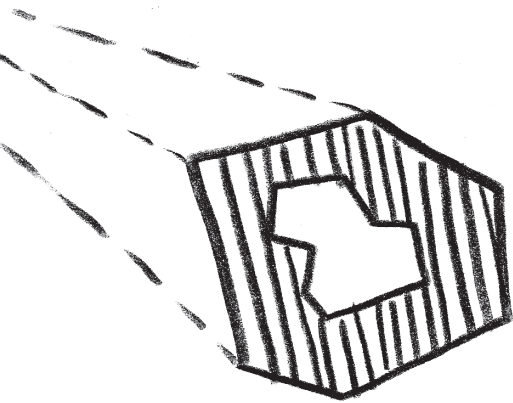

PRZYSZŁO
- ŚCIOWA
księga
MIASTA

→ PRZEWODNIK

Alicja roześmiała się. – Nie ma celu próbować – powiedziała – nikt nie może uwierzyć w rzeczy niemożliwe. – Wydaje mi się, że niewiele masz wprawy – powiedziała Królowa. – Gdy byłam w twoim wieku, wprawiałam się co dnia przez pół godziny. Ach, czasem udawało mi się uwierzyć w sześć niemożliwych rzeczy już przed śniadaniem.”

Lewis Carroll

„Alicja po drugiej stronie lustra”

Wrocław za dwadzieścia i czterdzieści lat to kraina odległa. Podróż do przyszłości, która do niedawna była radosną wyprawą, niedawno wkroczyła w smugę cienia. Trudno nam zdobyć się na optymizm, gdy każdy dzień niesie kolejne wyzwania. Po dramacie drugiej wojny światowej chcieliśmy wierzyć, że nigdy to się nie powtórzy. Wiadomości każdego dnia odbierają nam tę wiarę.

Wrocław za dwadzieścia i czterdzieści lat to kraina naszych dzieci i wnuków. Podróż do niej, pomimo lęków, które także i im się udzielają- w ich wydaniu może odzyskać swój radosny wymiar. Ciekawość i wyobraźnia to ich największa broń, to dzięki niej gotowe są każdego dnia wskakiwać w królicze nory i przechodzić na drugą stronę lustra.

Inspiracje z twórczości Carrolla są dla nas oczywiste. Alicja jest inspiracją, modelem dziecięcego podróżnika w przyszłość. Jednym z bohaterów tych opowieści jest Gąsienica, to właśnie na jej zwojach pojawiają się wizje przyszłości...Nie dziwi więc, że jej koleżankę znajdziecie Państwo w zestawie. Lustro w ujęciu Foucaulta to typowa heterotopia...trudne słowo na „h” jest siostrą utopii. Topos to miejsce, w naszym ujęciu nie jest to miejsce niemożliwe, ani miejsce idealne (jak utopia), jest to miejsce różne, inne....

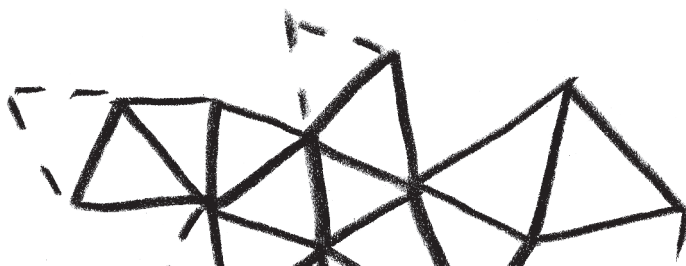
W Dziecięcym Foresighcie Wrocławia 2036 2056 (projekt Miasto Przyszłości Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016) poszukiwaliśmy z dziećmi elementów tego miasta, budowaliśmy o nim opowieści. Kolejne inspiracje pochodziły z „Miast Niewidzialnych” Calvino i teorii bajki magicznej Proppa. Opis teorii i metodologii dostępny jest dla dociekliwych w materiałach na wolnej domenie stanowiących tzw. Tom Zero Foresightu 2036/ 2056.

Opowieści te są: różne, inne, pełne postaci i wydarzeń z wyobraźni dziecka.

Zachęcamy Państwa do korzystania z materiałów, które może i Wam pozwolą na nowo pobudzić optymizm, zniwelują lęki i staną się przewodnikiem do radosnych podróży do przyszłości.

Alicja jest mistrzynią w takim myśleniu/ działaniu. Jednak nawet ona miała kłopoty, by uwierzyć w niemożliwe. Badania wskazują na duży poziom lęku w myśleniu o przyszłości także wśród dzieci. Materiał przekazany w Państwa ręce jest narzędziem, by je tego nauczyć, podobnie jak królowa nauczyła Alicję.

Zapraszamy!

Drodzy Nauczyciele!

Zapraszamy Państwa do zapoznania się z materiałami do pracy z dziećmi przygotowanymi w ramach projektu „Miasto Przyszłości. Laboratorium Wrocław”, czyli badania Foresight Miejski 2036/2056 realizowane przez Europejską Stolicę Kultury Wrocław 2016. Oddajemy w Państwa ręce niniejszy Przewodnik wraz z pakietem różnorodnych narzędzi. W naszym zamyśle stanowią one punkty wyjścia do rozmowy z dziećmi na temat przyszłości Wrocławia – dziecięcych odczuć, obaw, nadziei i pomysłów.

W skład pakietu wchodzi:

Przyszłościowa Księga Miasta (PKM)
Przyszłościowa Księga Miasta. Przewodnik
Pacynka „Gąsienica Przyszła”
25 kart Miasta Przyszłości

Zapraszamy do wysyłania zdjęć z realizacji projektu oraz dzielenia się swoimi uwagami!

W niniejszym Przewodniku do Przyszłościowej Księgi Miasta przede wszystkim znajdą Państwo pięć scenariuszów, które służą wprowadzeniu dzieci w tematykę przyszłościowego myślenia o mieście. Przewodnik zawiera także propozycje zabaw i gier z przygotowanymi materiałami i narzędziami wchodzącymi w skład pakietu. Zaproponowane scenariusze, gry i zadania mogą Państwo dowolnie modyfikować według własnych pomysłów i potrzeb – materiały te mają przede wszystkim służyć jako inspiracje do twórczej pracy!

Przyszłościowa Księga Miasta przeznaczona do użytku dzieci jest elementem spinającym pozostałe narzędzia pracy oraz realizowane zadania. Zawiera niewiele ilustracji i wiele pustego miejsca. Naszym założeniem była jak najmniejsza ingerencja w wizję i pomysły dzieci. Po Księdze dzieci prowadzone są przez Gąsienicę Przyszłą, której pacynkę oddajemy do Państwa rąk!

Przyszłościowa Księga Miasta została napisana w taki sposób, aby dzieci mogły przede wszystkim korzystać z niej samodzielnie. W niektórych miejscach będą jednak potrzebowały Państwa pomocy bądź wsparcia rodziców; motywacji i rozbudzenia w nich zainteresowania architekturą; uwolnienia przyszłościowego myślenia o mieście.

Mamy nadzieję, że praca z przygotowanymi materiałami będzie przygodą dla dzieci, rodziców i Państwa! Mamy nadzieję, że nasze pomysły staną się przyczynkiem do głębszej i bardziej uważnej obserwacji otaczającego świata na co dzień, podczas wycieczek szkolnych, spacerów czy wizyt w sklepie i na plac zabaw. Wreszcie, mamy nadzieję, że zaproponowane zadania uwrażliwią dzieci na otaczającą ją ze wszystkich stron tkankę miejską i pozwolą im dostrzec jej nowe wymiary i elementy!

Życzymy wielu nieograniczonych wizji przyszłości Wrocławia, wielu odkryć i pomysłów oraz świetnej zabawy przy poznawaniu Wrocławia z innej strony!

Autorki pakietu,

Agnieszka Janik

agnieszkaanna.janik@gmail.com

Kamila Kamińska

Kaminska.pedagogika@gmail.com

Spis treści

Miasto Przyszłości. Laboratorium Wrocław” – kilka słów o projekcie	4
Idee wstępne.....	5
Harmonogram działań.....	6
Instrukcja gry kartami Miasta Przyszłości	7
Przykładowe kostki do gry „story cubes” (scenariusz 5).....	8
Scenariusze zajęć z dziećmi.....	10

„MIASTO PRZYSZŁOŚCI / LABORATORIUM WROCŁAW”

1 I 2016 – 31 XII 2016

„Miasto Przyszłości / Laboratorium Wrocław” to program, który powstał, by mieszkańcy Wrocławia i goście Europejskiej Stolicy Kultury 2016 mogli wspólnie szukać odpowiedzi na pytania o przyszłość (Edwin Bendyk, kurator programu).

Trzonem programu „MIASTO PRZYSZŁOŚCI / LABORATORIUM WROCŁAW” jest Foresight Społeczny - Wrocław 2036/2056.

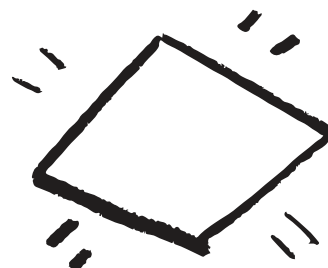
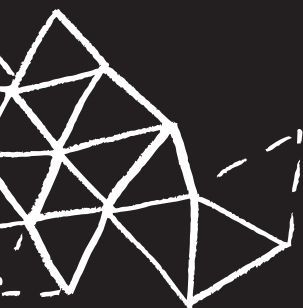
To badanie, w którym tysiące wrocławian odpowiadają na pytania o przyszłość swojego miasta za 20 i 40 lat.

Kilkanaście segmentów Foresightu zostało zaprojektowane tak, by poznać różne grupy obywateli Wrocławia. Merytoryczne ramy Foresightu tworzą zespoły ekspertów - interdyscyplinarny panel główny oraz trzy panele tematyczne złożone ze specjalistów od kultury, spraw społecznych i gospodarki.

Ponadwrocławską perspektywę zapewniają badanie delfickie, w których aktywiści i badacze z całej Polski są konfrontowani z hipotetycznymi scenariuszami przyszłości naszego miasta.

Najważniejszą część Foresightu Społecznego stanowią rozmowy z samymi wrocławianami - dyskusje podczas konsultacji społecznych oraz ankiety przeprowadzane w czasie wydarzeń Europejskiej Stolicy Kultury. Dzieci stanowią szczególną grupę mieszkańców miasta - to do nich należy jego przyszłość za 20 i 40 lat. Zapraszamy Państwa do rozbudzenia w dzieciach przyszłościowego myślenia o mieście, wspólnego stawiania pytań i dyskusowania nad futurystycznymi ideami przyszłości Wrocławia.

Tekst na podstawie materiałów udostępnionych przez Europejską Stolicę Kultury Wrocław 2016

Idee wstępne

narracja

Komunikaty w Przyszłościowej Księdze Miasta (PKM) wypowiedzane są przez Gąsienicę Przyszłą i najczęściej prymują formę zadań skierowanych do dzieci. Większość zadań możliwa jest do realizacji jedynie w przestrzeni miasta bądź po uprzedniej wycieczce do przestrzeni miasta. Docelowe miejsca i budynki możecie Państwo dowolnie modyfikować i zmieniać. Jest jednak kilka miejsc, które warto odwiedzić w kontekście snucia narracji o przyszłości Wrocławia. Miejsca te zostały wyróżnione na stornie 26 PKM.

schemat działania

PKM ma na celu przede wszystkim umożliwić dzieciom uwolnienie przyszłościowych wizji Wrocławia. Dzieje się to poprzez zaciekawienie dzieci, bezpośrednie obserwacje tkanki miejskiej, wyjścia w przestrzeń miasta, pobudzenie do kreatywnego działania, uruchomienie wyobraźni. Każdorazowo dzieci mają możliwość zapisania/ namalowania/ przelania własnych wizji i pomysłów na puste strony PKM na różnych etapach ich powstawania. Dlatego też, należy zwrócić uwagę, że poszczególnych storn Księgi dzieci nie powinny wypełniać naraz. Dzieci mogą do nich wracać, kiedy będą miały taką potrzebę i chęć. Mogą czerpać z dawnych projektów, zmieniać je, dorysowywać nowe, uzupełniać wcześniejsze.

doświadczenie i element zaciekawienia

W procesie twórczym i procesie uczenia się dziecka ogromne znaczenie odgrywa element zaskoczenia – sytuacja konfliktu poznawczego pomiędzy tym, co dziecko wie, a czego doświadcza i co obserwuje. Dziecko uczy się doświadczając rzeczywistości, próbując jej wszystkimi zmysłami. Dlatego też, częstokroć prosimy dzieci, aby dokładnie rozejrzały się wokół siebie, położyły na powierzchnię, na której się znajdują, powąchały zapachów, dotknęły otaczających faktur. Ma to na celu umożliwienie im wielozmysłowego doświadczania rzeczywistości i w efekcie wielowymiarową refleksję nad przyszłością miasta uwalniającą szerokie spektrum ich doświadczeń.

inspirowanie

Na różnych etapach pracy dzieci mogą potrzebować pomocy dorosłych – w szczególności na początku. Proponujemy Państwu kilka sposobów na zaciekawienie dzieci architekturą miasta oraz zachęcenie ich i do regularnego korzystania z PKM. Dla przykładu scenariusze zajęć urozmaiciliśmy drobnymi komentarzami, w jaki sposób można urozmaicić prowadzone zajęcia. Również na stronach PKM znajdują się pomysły, które mogą Państwu pomóc w zainspirowaniu dzieci – rozbudzeniu ich wyobraźni, przyciągnięciu uwagi. Zmiana otoczenia i perspektywy przez dzieci – najczęściej poprzez zmienienie pozycji własnego ciała – wniesie wiele nowego do dziecięcych odkryć i uświadomi najmłodszym różnorodność miejskiej tkanki. W naszym odczuciu element zaciekawienia jest kluczowy do osiągnięcia sukcesu w uczeniu się.

powtarzanie

Chociaż PKM została przemyślana i zaprojektowana w taki sposób, aby dzieci mogły z niej korzystać przede wszystkim samodzielnie, zdajemy sobie sprawę, że systematycznie sięganie do niej może sprawić problemy najmłodszym. Stosunkowo regularne sięganie do PKM i przelewanie do niej swoich pomysłów przez dzieci będzie wymagało przypomnień ze strony Państwa i rodziców. Księga zawiera wiele pytań skierowanych do dzieci, które mają uwrażliwić je na głębsze i bardziej uważne przyglądanie się miastu. Pytania kierowane są bezpośrednio do dzieci, jednak warto, aby Państwo i rodzice zachęcali dzieci do czytania ich na głos, zadawali im je w różnych miejscach, powtarzali nawet wielokrotnie. Najważniejsze jednak, aby utrzymać pozywane nastawienie dzieci do wykonywanych obserwacji i prac!

rola rodziców

Pragniemy zachęcić Państwa do opowiedzenia o projekcie rodzicom oraz zaangażowania ich w dziecięce poszukiwania przyszłościowych wizji miasta. Zadania, które dzieci mają do wykonania najczęściej dzieją się w miejskiej tkance. Zdajemy sobie sprawę, że nie sposób zabrać dzieci we wszystkie wskazane przez nas miejsca. Tutaj z pomocą mogą przyjść rodzice – dzieci doświadczają miejskiej rzeczywistości również podczas codziennych zajęć i spacerów. Wspaniale byłoby, gdy pytania, które do nich kierujemy mogły paść także podczas wizyt w mieście z rodzicami, rodziną, opiekunami. Dorośli mogą stworzyć dzieciom wiele okazji do gromadzenia miejskich doświadczeń. Zachęcamy, aby rodzice i Państwo jak najczęściej zadawali dzieciom proponowane przez nas, jak i własne pytania.

Harmonogram działań

Przykładowy cykl pięciomiesięczny

Czas trwania	Tydzień 1	Tydzień 2	Tydzień 3	Tydzień 4
Miesiąc 1	Rozpoczęcie projektu. Zapoznanie z postacią Gąsienicy Przyszłej. Wizyta na boisku – praca z PKM	Zajęcia wg scenariusza 1. Praca z PKM	Wycieczka 1. Praca z PKM	Samodzielna praca z PKM
Miesiąc 2	Zajęcia wg scenariusza 2	Wycieczka z rodzicami/ opiekunami. Samodzielna praca z PKM	Wycieczka 2. Samodzielna praca z PKM	Samodzielna praca z PKM
Miesiąc 3	Zajęcia wg scenariusza 3	Wycieczka z rodzicami/ opiekunami. Samodzielna praca z PKM	Wycieczka 3. Samodzielna praca z PKM	Samodzielna praca z PKM
Miesiąc 4	Zajęcia wg Scenariusza 4	Wycieczka z rodzicami/ opiekunami. Samodzielna praca z PKM	Wycieczka 4. Praca z PKM	Samodzielna praca z PKM
Miesiąc 5	Zajęcia wg Scenariusza 5	Wycieczka 5. Praca z PKM	Przygotowanie ostatecznych wizji przyszłości Wrocławia. Przygotowanie wystawy	Zakończenie projektu, rozdanie dyplomów; pożegnanie z postacią Gąsienicy Przyszłej. Wystawa podsumowująca

Karty pracy PKM przyporządkowane do scenariuszy zajęć

Scenariusz 1 „Z czego składa się miasto?”	9
Scenariusz 2 „Po co nam miasto?”	14-15
Scenariusz 3 „Jakie może być miasto przyszłości?”	14-15
Scenariusz 4 „Jakie jest centrum miasta przyszłości?”	32
Scenariusz 5 „Jakie historie opowiada miasto przyszłości?”	33

Proponowane miejsca wycieczek (sprawdź również stronę nr 26 w PKM)

Wycieczka 1	Muzeum Współczesne Wrocławia
Wycieczka 2	Trzonoliniowiec/ Hala Stulecia
Wycieczka 3	Dworzec Główny PKP we Wrocławiu oraz parking (podziemia)
Wycieczka 4	Ślęza
Wycieczka 5	Biurowiec i Apartamentowiec Thespian

Obsługa kart Miasta Przyszłości

Karty zawierają bardziej i mniej znane elementy architektury Wrocławia oraz różne przedmioty, elementy przyrody, zwierzęta, postaci niemające logicznego powiązania ze sobą i prezentowanym krajobrazem/elementem miasta.

wersja 1

Liczba graczy: 3-6

Początkowo grę można poprowadzić według zasad kart Dixit celem rozbudzenia wyobraźni dzieci. Następnie dzieci dzielą się na małe zespoły (5-6 osobowe) i losują z kupki kolejno po jednej karcie, poza dzieckiem, które rozpoczyna i losuje dwie karty. Dzieci koncentrują się na tym, co mogło wydarzyć się w mieście przyszłości. Pierwsze dziecko zaczyna snuć narrację o mieście przyszłości na podstawie dwóch kart, które wylosowało. Kolejne dziecko losuje kartę, układa ją przy drugiej bądź pierwszej karcie i w oparciu o nią kontynuuje narrację rozpoczętą przez pierwsze dziecko. W przypadku ułożenia karty przed kartą pierwszą dziecko opowiada historię, która wydarzyła się przed narracją, którą wysnuło dziecko pierwsze. W przypadku ułożenia karty za kartą drugą, dziecko kontynuuje rozpoczętą historię. Kolejne dzieci dokładają karty i snują dalsze narracje. Możliwe jest także, aby dziecko dołożyło swoją kartę w dowolnym miejscu pośród kart, ale wtedy historia, począwszy od miejsca, w którym ją przyłożyło, musi zostać zmieniona. Kolejne rozgrywki można urozmaicać, np. skoncentrowanie się na określonym kolorze, kształcie, elementach ożywionych, historii, wymyślonej postaci.

Grę można dowolnie modyfikować oraz zachęcać dzieci do wymyślania własnych strategii.

wersja 2

Liczba graczy: 3 lub 6

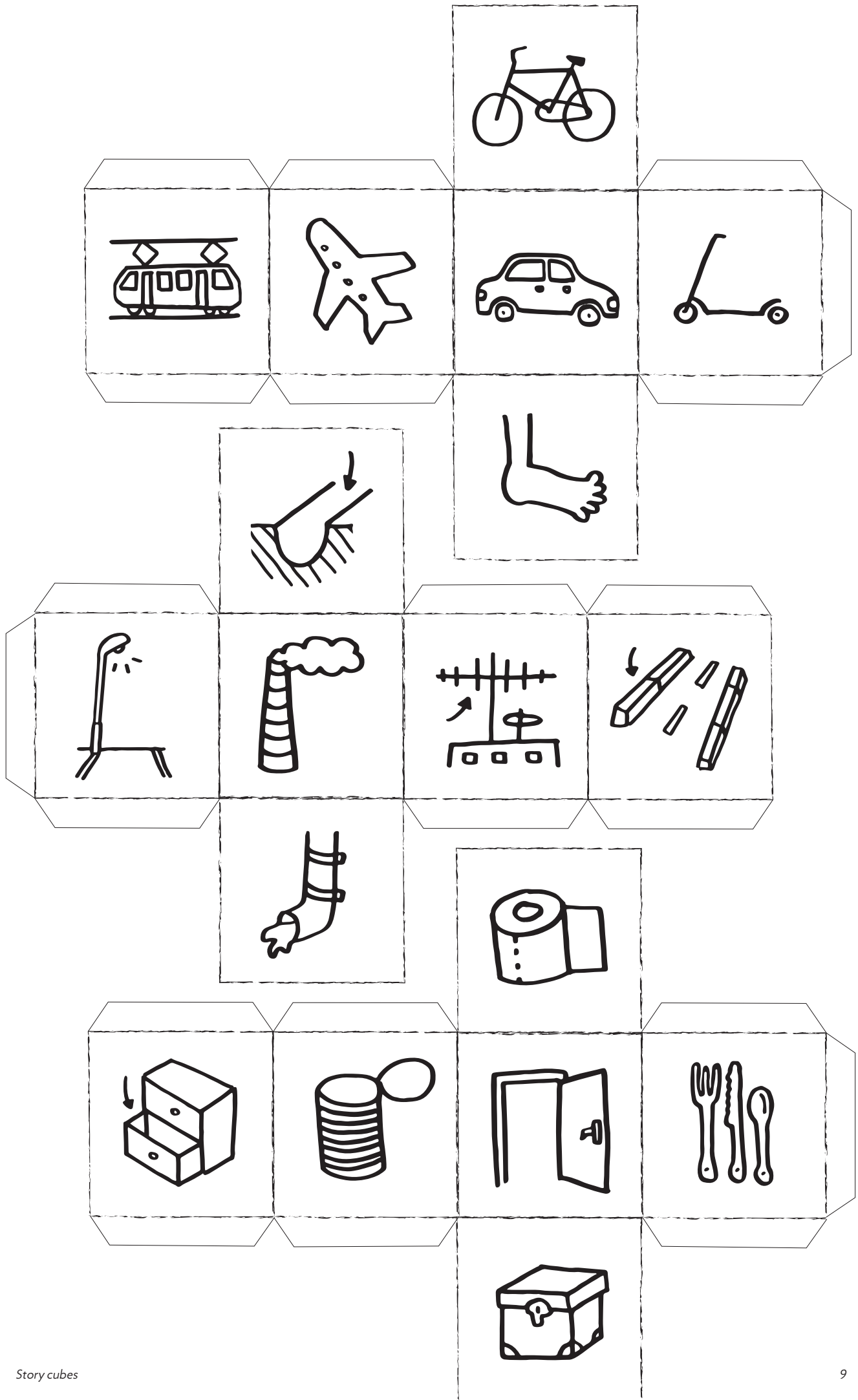
Każde z dzieci po kolei losuje 2 karty i na ich podstawie "czepiając się" skojarzenia z jednej i drugiej formułuje pytanie o przyszłość miasta, np: Czy lwy będą mogły chodzić do fryzjera?, Co trzeba zrobić aby kominy nie dymiły?. Potem każdy z pozostałych graczy udziela mu krótkiej odpowiedzi. Najlepsza odpowiedź w opinii zadającego pytanie jest nagradzana 1 punktem (fizycznie przekazanie jednej z kart); następuje zmiana osoby pytającej. Gra trwa do wyczerpania kart.

Gra zawiera od 3 do 1 tury w zależności od ilości graczy. Wygrywa osoba z najciekawszymi wizjami – największą liczbą zgromadzonych kart.

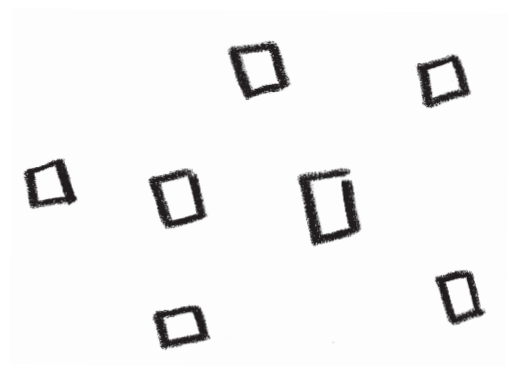
Story Cubes

Wytnij i sklej te szablony. Zaczynamy!
Każdy z graczy po kolei wykonuje rzut
wszystkimi kostkami, patrzy chwilę na
symbole i snuje opowieść o mieście
przyszłości z ich użyciem. Po 3 minutach
rzut wykonuje kolejna osoba. Prowadzimy
rundę do końca. Dyskutujemy nad
marzeniami i lękami. Potem rzucamy od
nowa... przecież przyszłość może mieć
wiele scenariuszy.

I. Z czego składa się miasto?

grupa
wczesnoszkolna
20 – 25 dzieci

45 minut

miękka piłka, 1 arkusz
szarego papieru, duża
schematyczna mapa
miasta, około 10 małych
map najbliższej okolicy,
flamastry, masa solna

cele ogólne

Emocjonalny:

Wzbudzenie w dzieciach
zainteresowania tematyką miejską,
światem wokół nich.

Motoryczny:

Mała motoryka, praca w masie solnej.

Kognitywny:

Zapoznanie z elementami miasta
wg teorii Kevina Lyncha.

Zoperacjonalizowane dziecko:

Wymienia składniki miejskiego
krajobrazu

Zna elementy miasta w teorii Lyncha

Rozpoznaje składniki miejskiej
tkanki w najbliższym otoczeniu

Współpracuje w grupie

Wykonuje fragment miasta
z ciastoliny

Wypełnia kartę pracy

przebieg zajęć

1. Powitanie dzieci. Przykładowa zabawa integracyjna z imionami: dzieci i prowadzący rzucają do siebie piłkę podając swoje imiona. Następnie prowadzący przedstawia swoją osobę, opowiada o projekcie Foresight 2016/ 2056 Wrocławia i swojej w nim roli oraz o tym, w jakim celu gości go grupa.

2. Wprowadzenie do zajęć. Prowadzący kładzie mapę na środku podłogi. Następnie zadaje pytania odnośnie doświadczeń dzieci nawiązujących do ich najbliższej okolicy, np. gdzie się znajdujemy, którędy dzieci uczęszczają do domu, jakie są miejsca ich spotkań, gdzie się bawią, gdzie robią zakupy, gdzie podróżują itp.

Dzieci podają własne pomysły. Prowadzący wraz z dziećmi zaznacza odpowiedzi różnymi kolorami na mapie. Jako podsumowanie prowadzący wskazuje na różnorodność elementów, które zostały wskazane przez dzieci; następnie przytacza cel zajęć: znalezienie odpowiedzi na pytanie „Jakie są elementy miasta?” / „Z jakich elementów składa się miasto?”.

3. Zadanie: dzieci siadają przy stolikach w grupach, mają przed sobą fragment tkanki miejskiej zlokalizowanej blisko szkoły z zaznaczonymi i opisanymi jej elementami (w kategoryzacji Lyncha) – prowadzący zapoznaje dzieci z elementami i terminologią, wyjaśnia wątpliwości. Ten amerykański urbanista za najważniejszy wyznacznik czytelności miasta uważał jego czytelność. Prowadził badania za pomocą tzw map mentalnych. Badani rysują je samodzielnie, zaznaczają na mapach:

1. drogi – linie, wzdłuż których często się przemieszczamy;

2. węzły – miejsca, w których przecinają się różne obszary przestrzeni – np. skrzyżowania dróg, place;

3. punkty orientacyjne – punkty odniesienia, według których określamy położenie innych obiektów (np. dom, miejsce pracy, itp.);

4. obszary – elementy funkcjonujące jako powierzchnie, np. parki czy dzielnice słabo znane;

5. krawędzie – linie stanowiące bariery, nieciągłości w przestrzeni, np. rzeki, nasypy kolejowe, ogrodzenia itp.

6. Dzieci otrzymują masę solną. Następnie dowiadują się, że będą tworzyły tkanę miejską, w której będą mieszkali i żyli w przyszłości. Każde z dzieci wybiera dowolny element/ elementy miasta i wykonuje go/je według swojego pomysłu; ważne, aby element ten w wyobrażeniu dziecka był idealny i odnosił się do

przyszłości – element tkanki miejskiej może zatem odbiegać od realności – wizja całkiem wyobrażona; dzieci tworzą przyszłościowe wizje tkanki miejskiej.

7. Po zakończeniu prac prowadzący zaprasza dzieci do kręgu; na podłodze, w środku kręgu, znajduje się duży arkusz papieru; prowadzący wraz z dziećmi wspólnie wytyczają na nim granice ich idealnej okolicy w przyszłości, nanoszą ścieżki, punkty styku, umieszczają elementy z masy solnej – należy umożliwić dzieciom dyskusję nad wspólną wizją miasta i negocjacje ich pomysłów.

8. Grupa omawia wyniki pracy.

9. Zachęcenie do wykonania indywidualnej karty pracy z „Przyszłościowej Księgi Miasta”; opcjonalnie dzieci wypełniają ją z rodzicami w domu.

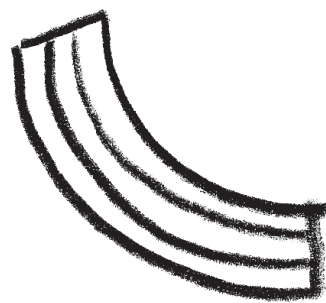
dobra rada

Pozwól dzieciom pracować twórczo, ale trzymajcie się ram: elementy miasta w kategoryzacji Lyncha. Do masy solnej warto dodać nieco oliwy. Każda para potrzebuje około pół kilo masy. Jeśli istnieje możliwość wypieku modeli to warto to zrobić, jednak nie jest to konieczne.

wariacja

Zadanie – tworzenie elementów tkanki miejskiej a następnie wspólne negocjowanie wyglądu przyszłego miasta – może odbywać się w małych grupach. Po skończonej pracy, dzieci z różnych grup zapraszają do swoich miast pozostałe grupy – następują „sąsiedzkie spacer” między społecznościami miast; ważne, aby dzieci zwróciły uwagę na różnice i podobieństwa w wykreowanych prze siebie miastach oraz miały okazję, aby podyskutować o swoich spostrzeżeniach; grupy mogą dokonać także prezentacji stworzonych miast.

2. **Po co są nam miasta?**

grupa
wczesnoszkolna
20 – 25 dzieci

45 minut

kłębek wełny, 4 arkusze
szarego papieru,
kolorowe flamastry,
pudełka, drobne
materiały z recyklingu

Warto odwiedzić muzeum Poczty i Telekomunikacji
oraz Muzeum Architektury we Wrocławiu

Szczególnie zachęcamy do wizyty w Muzeum Pana
Tadeusza i odwiedzenia wystawy „Historia Przyszłości”
- wystawa powstała w ramach Międzynarodowego
Festiwalu Opowiadania i przedstawia prace artystyczne
zainspirowane nieistniejącym dziełem science-fiction
Adama Mickiewicza pod tym samym tytułem

Miejsce: Muzeum Pana Tadeusza, Rynek 6, Wrocław;
Czynna od 6 października do 30 listopada 2016, od
wtorku do niedzieli w godz. 10:00-18:00. Wstęp wolny
Więcej informacji pod linkiem: www.opowiadanie.org/2016/09/wystawa-historia-przyszlosci/

cele ogólne

Emocjonalny:

Podniesienie w dzieciach poczucia
bezpieczeństwa; zmiany są codziennym
elementem rzeczywistości; mają miejsce
od zawsze i nie należy się ich obawiać.
Usprawnienie współpracy w grupie

Motoryczny:

Kształtowanie motoryki podczas prac
plastyczno-technicznych na modelach

Kognitywny:

Zapoznanie z funkcjami miasta w
przeszłości i współcześnie; kreowanie
możliwych funkcji miasta w przyszłości.

Zoperacjonalizowane dziecko:

wymienia elementy miejskiego
krajobrazu

wymienia funkcje miasta

wie, że miasto musi spełniać różne
funkcje, dla różnych mieszkańców

współpracuje w grupie

wykonuje element miasta korzystając z
dostępnych materiałów

wypełnia kartę pracy

przebieg zajęć

1. Powitanie dzieci – Przykładowa zabawa integracyjna z imionami: dzieci i prowadzący rzucają do siebie kłębek sznurka podając swoje imiona. Na koniec zabawy powstaje sieć; następnie dzieci kolejno odrzucają kłębek z powrotem rozplątując sieć; wraz z rzutem mogą powiedzieć, np. w jakie mają dziś samopoczucie. Następnie prowadzący przedstawia swoją osobę, opowiada o tym, w jakim celu gości go grupa.

2. Wprowadzenie do zajęć. Przykładowa metoda: gwiazdka skojarzeń.

Dzieci wraz z prowadzącym siedzą w kole. Na środku podłogi znajduje się wycięta z arkusza papieru dużych rozmiarów gwiazdka. Dzieci odpowiadają na pytanie: „Co znajduje się w mieście?”. Prowadzący wraz z dziećmi malują i zapisują pomysły na gwieździe skojarzeń. Następnie prowadzący zachęca dzieci do wyjrzenia przez okno oraz przywołuje ich wspomnienia z codzienności: zadaje pytania o ich drogę do szkoły, wykonywane na co dzień czynności oraz miejsce, gdzie się odbywają, podróże z rodzicami samochodem i miejsca, do których się przemieszczają. Po chwili refleksji dzieci uzupełniają gwiazdę skojarzeń.

Podsumowanie: Prowadzący podsumowuje pomysły na gwieździe skojarzeń; następnie wraz z dziećmi, korzystając z ich pomysłów, poszukuje różnych funkcji, jakie pełni miasto, np. komunikacja i transport, miejsce pracy, miejsce edukacji, miejsce zamieszkania, organizacja czasu wolnego.

Następnie prowadzący przytacza cel zajęć: odnalezienie odpowiedzi na pytanie: „Jak zmieniają się miasta?”.

3. Zadanie: podział dzieci na trzy grupy oraz przygotowanie trzech stanowisk zadaniowych. Przydzielenie zadań: jedna grupa kreować będzie model miasta z przeszłości; druga teraźniejszą wizję miasta; trzecia model miasta przyszłości. Następnie dzieci w grupach decydują, którymi funkcjami miasta będą się zajmować. Dzieci pracują na modelach różnych w czasie, ale spójnych co do funkcji. Prowadzący przypomina, że miasto powinno spełniać zaspakając jak najwięcej potrzeb mieszkańców, aby spełniało swoje funkcje. Dzieci mogą pominąć, którąś z funkcji miasta, jednak powinny uzasadnić swój wybór (dzieci w grupie modelu miasta przyszłości mogą stworzyć nowe, nieznane funkcje). Ważne jest, aby dzieci były świadome, którymi funkcjami miasta się zajmują tworząc swój model, np. transport, organizacja czasu wolnego – zabawa, przyroda, praca, dom. Jest to etap planowania, dzieci dzielą się pomysłami i negocjują rozwiązania. Nauczyciel

stanowi wsparcie w razie potrzeby. Dzieci w grupach mają do dyspozycji wspólną, dużą kartkę – wytaczają przykładowe drogi, rozmieszczenie budynków, parków, sklepów itp.

4. Dzieci dzielą się zadaniami; każde dziecko w grupie wykonuje wybrane elementy miasta składające się na funkcję, którą pełni miasto. Dzieci korzystają z dostępnych materiałów: kartoniki, worki, chustki etc. W razie braku pomysłu mogą korzystać z inspiracji w pudełku, są tam zdjęcia miast przeszłości, teraźniejszych, a także futurystycznych i innowacyjnych pomysłów miast, tj. Miasto "góra lodowa", miasto podziemne etc.

5. Grupy prezentują i omawiają swoje modele. Dyskusja na temat zmieniającego się charakteru miasta oraz jego funkcji.

6. Zachęcenie do wykonania indywidualnej karty pracy z „Przyszłościowej Księgi Miasta”; opcjonalnie dzieci wypełniają ją z rodzicami w domu.

dobra rada

Pozwól dzieciom pracować twórczo, ale trzymajcie się ram: przedział czasu i funkcje. Pudełko inspiracji pokaż na początku, wyjmij po jednym z elementów, aby zainicjować myślenie dzieci, lecz nie zachęcaj do jego intensywnego użytkowania. Zajęcia można też przeprowadzić z dziećmi z grup przeszkolonych – dzieci zamiast zapisywać mogą namalować swoje pomysły na gwieździe skojarzeń.

wariacja

Dla starszych klas edukacji wczesnoszkolnej:

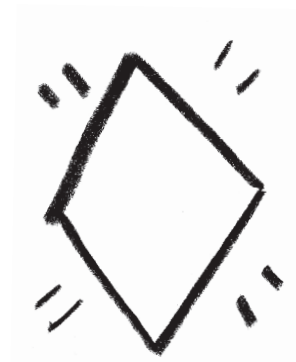
Prowadzący od początku zajęć może wprowadzić pojęcie funkcji miasta. Dzieci na gwieździe skojarzeń malują i zapisują elementy tkanki miejskiej, które kojarzą im się poszczególnymi funkcjami miasta – wspólnie je kategoryzują.

Warto wyświetlić zdjęcia miast przeszłości i teraźniejszości na dużym ekranie

Prowadzący może zaprezentować zdjęcia i filmiki przedstawiające miasta na przestrzeni czasu i miejsca i w ten sposób uwypatnić ich funkcje

3.

Jakie może być miasto przyszłości?

grupa
wczesnoszkolna
20 – 25 dzieci

45 minut

pomarańcza przyszłości
– 4 arkusze szarego
papieru sklezione w
formę dużego koła,
następnie podzielonego
na ćwiartki (ilość
ćwiartek powinna
odpowiadać liczbie
dzieci), farby, taśma
klejąca, woda, pędzle,
pastele.

cele ogólne

Emocjonalny:

Rozbudzenie potrzeby wspólnego,
odpowiedzialnego kreowania miasta;
usprawnienie współpracy w grupie

Motoryczny:

Kształtowanie motoryki małej poprzez
prace plastyczno-techniczne na planszy

Kognitywny:

Zapoznanie z możliwymi drogami
rozwoju miasta

Zoperacjonalizowane dziecko:

Umiejętnie posługuje się wiedzą
nt. elementów miejskiego krajobrazu
Wymienia funkcje miasta w przyszłości
Potrafi wyrazić swoje potrzeby,
co do miasta przyszłości
Współpracuje w grupie
Wykonuje „pomarańczę przyszłości”
Wypełnia kartę pracy

przebieg zajęć

- 1.** Powitanie dzieci – Przykładowa zabawa integracyjna: prowadzący wraz z dziećmi wspólnie układają na podłodze pomarańczową przyszłość złożoną z ćwiartek; następnie wykonują taniec integracyjny: „Kładę moją rękę na...”. Prowadzący opowiada o tym, w jakim celu gości go grupa.
- 2.** Wprowadzenie do zajęć. Przypomnienie treści z poprzednich dwóch zajęć, dzieci wymieniają elementy krajobrazu miejskiego i funkcje miast. Prowadzący przytacza cel zajęć, którym jest znalezienie odpowiedzi na pytanie: „Jak może wyglądać miasto przyszłości?”.
- 3.** Zadanie: każde z dzieci otrzymuje ćwiartkę pomarańczy przyszłości, którą dzieli (w ułożeniu poziomym) na trzy części według kategorii: dom, rozrywka, szkoła. Każdą z części podpisuje – kolejność i wielkość poszczególnych części jest dowolnie wybierana przez dzieci, w zależności od tego, co wydaje im się najważniejsze.
- 4.** Każde dziecko maluje swoją wizję miasta przyszłości w trzech zaproponowanych sferach (dzieci mogą uzupełnić pracę o zapiski i notatki).
- 5.** Po skończonej pracy prowadzący wraz z dziećmi siadają w kręgu; wewnątrz kręgu umieszczają złożoną pomarańczą przyszłości. Dzieci prezentują swoje prace.
- 6.** Grupa omawia wyniki pracy. Dyskusja na temat możliwych funkcji miasta w przyszłości.
- 7.** Zachęcenie do wykonania indywidualnej karty pracy z „Przyszłościowej Księgi Miasta”; opcjonalnie dzieci wypełniają ją z rodzicami w domu.

dobra rada

Warto przed rozcięciem pomarańczy przyszłości ponumerować jej kolejne części, co ułatwi pracę przy jej sklejaniu z powrotem w całość. Z jednej pomarańczy optymalna liczba ćwiartek to 12-16.

Na etapie prezentowania swoich prac można wprowadzić zasadę dwóch bądź więcej pytań od publiczności: pozostałe dzieci w grupie mogą dopytać dziecko prezentujące o kwestie, które je szczególnie zaintrygują. Ograniczenie liczby możliwych pytań sprawia, że dzieci większej refleksji poddają, to, o co zechcą zapytać daną osobę.

W ramach zajęć rekomendujemy także wycieczkę do Dworca Głównego PKP we Wrocławiu. Zachęcamy do zapoznania się z historią Dworca, informacje można znaleźć, np. pod linkiem: www.wroclaw.pl/nieznany-wroclaw-kolejowa-perla-dworzec-wroclaw-glowny

Wycieczka do Dworca Głównego PKP wraz z podziemiami (aktualnie parking) stanowić będzie nawiązanie do poprzednich zajęć o różnorodnych funkcjach miasta i ich transformacjach w czasie.

Warto zaprezentować surrealistyczne obrazy przedstawiające miasta przyszłości; można poszukać ich pod hasłami: surrealism city future

4.

Jakie jest centrum miasta przyszłości?

grupa
wczesnoszkolna
20 – 25 dzieci

45 minut

duża sala,
3000 klocków Kappla,
fotografie i plany
budowy kilku
ciekawych obiektów

cele ogólne

Emocjonalny:

Wzbudzenie ciekawości dotyczącej punktów kluczowych krajobrazu miejskiego i ich kulturotwórczej roli

Motoryczny:

Kształtowanie małej motoryki, praca z wyobraźnią z klockami Kappla

Kognitywny:

Zapoznanie z różnymi sposobami budowy miast i samych budynków.

Zoperacjonalizowane dziecko:

Wymienia sposoby budowy miast

Zna charakterystyczne budowle Wrocławia i potrafi opowiedzieć o innowacyjności ich budowy (np. Trzonoliniowiec, kolej linowa „Polinka”)

Wymienia możliwe technologie budowy miast

Współpracuje w grupie

Pracuje na klockach Kappla

Wypełnia kartę pracy

przebieg zajęć

1. Powitanie dzieci – Przykładowa zabawa z wykorzystaniem pojedynczych klocków Kappla: dzieci budują wspólną wieżę na przemian układając klocki, przy każdym ułożeniu wymieniają imię osoby, która podchodzi jako kolejna; każde z dzieci dysponuje czterema klockami. Po skończonej zabawie prowadzący opowiada o tym, w jakim celu gości go grupa.

2. Wprowadzenie do zajęć. Prowadzący zadaje grupie pytania: Co jest centrum naszego miasta? Co się tam znajduje? Jakie jest najważniejsze miejsce? Gdzie najczęściej chodzą? Podkreślenie kulturotwórczej roli centrum miasta – ważne jest, co stanowi centrum miasta i w jaki sposób oddziałuje/ promieniuje na miasto.

Dzieci wymieniają swoje pomysły (dodatkowo mogą zaznaczać je na mapie miasta, nad którą pracowali podczas pierwszych zajęć). Prowadzący wraz z dziećmi odnotowują odpowiedzi na arkuszu papieru. Prowadzący podsumowuje pomysły; ważne jest, aby wysłuchać wszystkich dzieci i uzyskać wiele odpowiedzi, nie tylko tych oczywistych. Centrum większości miast stanowi rynek, ale może się okazać, że wcale nie tam najczęściej uczęszczają ludzie i to nie rynek stanowi centrum ich spotkań; może być nim np. Biedronka. Następnie prowadzący przytacza cel zajęć, którym jest poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: „Jakie może być centrum miasta przyszłości?”.

3. Zadanie: Dzieci otrzymują klocki Kappla. Ich zadaniem jest zbudowanie centrów miasta przyszłości; centrów może powstać wiele o różnych kształtach i funkcjach. Ważne, aby dzieci zastanowiły się, jakie elementy tkanki miejskiej składają się na ich model centrum miasta przyszłości oraz jakie funkcje w tym mieście przyszłości będzie pełniło centrum. Dzieci pracują samodzielnie, w parach bądź małych grupkach.

4. Po skończonej pracy następuje etap dyskusji (etap ten może być poprzedzony prezentacją poszczególnych centrów; jeżeli prezentacja zostanie pominięta, należy pozwolić dzieciom na „sąsiedzkie spacer”, aby zapoznały się z wytworami pozostałych zespołów i dzieci). Dzieci wytyczają ścieżki i granice swoich centrów (odwołanie do wiedzy z teorii Lyncha); decydują, który z modeli stanowić będzie centrum ich miasta przyszłości; mogą też łączyć centra i oddzielać je od innych; negocjują ich funkcje i warunki współistnienia.

5. Podsumowanie pracy i omówienie jej wyników. Pamiątkowe zdjęcia prac.

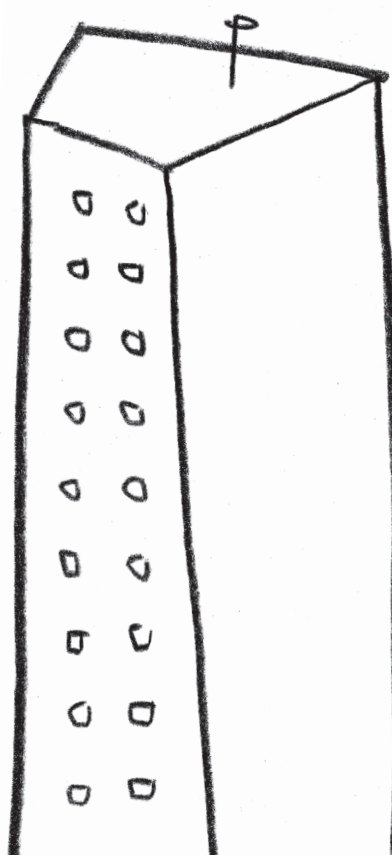
6. Zachęcenie do wykonania indywidualnej karty pracy z „Przyszłościowej Księgi miasta”; opcjonalnie dzieci wypełniają ją z rodzicami w domu.

dobra rada

Klocki Kappla to bardzo ciekawe narzędzie pracy angażujące dzieci bez reszty. Wraz z kompletem klocków dostępna jest książeczka – warto skserować kilka stron przedstawiających przykładowe łączenia klocków i modle, a następnie umieścić je na podłodze, aby dzieci wiedziały, jak w pełni wykorzystać możliwości klocków.

W czasie budowy ważne jest animowanie pracy dzieci; rozmawianie z nimi na temat tego, co budują, dlaczego w określonym miejscu, jaką funkcję będzie sprawował element, którym się zajmują itp.

Prowadzący może zaprosić gościa – budowniczego, architekta bądź zaprezentować cuda i różne techniki budowy

5.

Jakie historie opowiada miasto przyszłości?

grupa
wczesnoszkolna
20 – 25 dzieci

45 minut

kostki story cubes,
duża kostka do gry

cele ogólne

Emocjonalny:

Wzbudzenie pozytywnych emocji wobec przyszłości, pokazanie różnych scenariuszy; uwolnienie dobrych i złych scenariuszy – również zwrócenie uwagi na destrukcyjny model miasta

Motoryczny:

Kształtowanie umiejętności snucia opowieści przy pomocy story cubes

Kognitywny:

Zapoznanie z możliwymi zwrotami akcji i bohaterami miast przyszłości

Zoperacjonalizowane dziecko:

Wymienia bohaterów miejskiego krajobrazu (inspiracja: bajka magiczna Proppa)

Wymienia zwroty akcji w miastach

Cierpliwie czeka na swoją kolej w opowiadaniu

Współpracuje w grupie tworząc wspólne narracje

Umiejętnie rzuca kostkami przyszłości

Wypełnia kartę pracy

przebieg zajęć

1. Powitanie dzieci – Przykładowa zabawa integracyjna z dużą kostką do gry. Dzieci rzucają kostką; ilość oczek, która wypadnie, pokazuje, w iluosobowe zespoły dzieci mają się zgrupować; w grupach dzieci wykonują zadanie, np. witają się dotykając różnymi częściami ciała. Zabawa jest powtarzana w kilku rundach. Następnie prowadzący opowiada o tym, w jakim celu gości go grupa.

2. Wprowadzenie do zajęć. Dzieci wraz z prowadzącym siedzą w kręgu; prowadzący prosi o to, by dzieci wymieniły znane im bajki, pyta o ich bohaterów i zwroty akcji.

Dzieci podają różne pomysły. Następnie prowadzący układa ilustracje związane z różnymi bajkami przed dziećmi na podłodze; prosi, by dzieci wybrały dwa bądź trzy ilustracje i opowiedziały zdarzenie, bądź historyjkę, która przychodzi im na myśl, gdy na nie patrzą (dzieci mogą łączyć ilustracje z różnych bajek; prowadzący zachęca dzieci do zmiany historyjek, które już znają i wymyślenia nowych; prowadzący dopytuje o miejsce akcji). Prowadzący podsumowuje pomysły i przytacza cel zajęć: poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: „Jakie historie opowiadają miasta przyszłości?”.

3. Zadanie: podział dzieci na trzy grupy i wytyczenie trzech stanowisk pracy. Każda z grup zajmuje się pracą z zestawem kostek story cubes. Dzieci kolejno rzucają wybranymi dwiema kostkami; na podstawie wyrzuconych obrazków snują historię na temat miasta przyszłości – „Co wydarzyło się w mieście przyszłości?”, „Jakie historie opowiada miasto przyszłości?”, „Jacy bohaterowie biorą udział w wydarzeniach?”. Dzieci zastanawiają się nad możliwymi zwrotami akcji. Podjęty wątek kontynuuje kolejne dziecko rzucając kostką; utworzone już historie można zmienić, za zgodą pozostałych członków grupy.

4. Toczą się swobodne opowieści w trzech grupach.

5. Prowadzący i dzieci siadają w kręgu i dzielą się swoimi historiami. Następnie wspólnie raz jeszcze snują opowieść o mieście przyszłości.

6. Zachęcenie do wykonania indywidualnej karty pracy z „Przyszłościowej Księgi miasta”; opcjonalnie dzieci wypełniają ją z rodzicami w domu.

dobra rada

Zapoznanie dzieci z symbolami znajdującymi się na kostkach story cubes nie jest konieczne; wskazane jest, aby dać możliwość dzieciom uwolnienia własnych znaczeń, które nadają poszczególnym symbolom. Zachęcamy do nagrywania opowieści dzieci.

Na zajęcia można także zaprosić pomocników/ wolontariuszy, którzy będą notować, które z obrazków były wyrzucane.

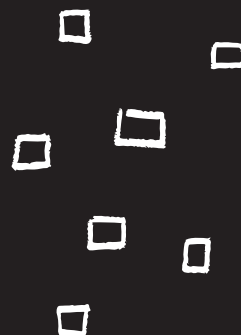
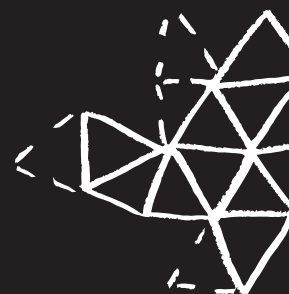
**Miasto Przyszłości / Laboratorium Wrocław
Wrocław 2016**

Autorka tekstów:
Agnieszka Janik

Autorka scenariuszy:
Paulina Kida

Redakcja:
Kamila Kamińska

Projekt graficzny:
Aleksandra Błędowska

WROCŁAW 2016
Europejska Stolica Kultury

EUROPEJSKA
STOLICA KULTURY

SPINANSOWANE ZE ŚRODKÓW

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

WSPÓLORGANIZATORZY

NFM

impart

PARTNER STRATEGICZNY

KGHM
POLSKA MIEDŹ

PATRONI MEDIALNI

Trójka
POLSKIE RADIO

RADIO
WROCŁAW

ram
w dobrym tonie

RADIO
WROCŁAW
KULTURA

respublica
KONFERENCJA

MIASTA

ILDIA.PL

TU WROCŁAW
COM